

De zon van Breda

El sol de Breda

Arturo Pérez-Reverte

De boeken van Arturo Pérez-Reverte zijn al jarenlang niet aan te slepen. Onverbidelijke bestsellers worden ze bij voorbaat reeds genoemd. Commercieel zijn z'n werken dus buitengewoon succesvol, maar de critici zijn minder lovend: als zij al woorden aan de romans van Pérez-Reverte wijden, zijn het kwalificaties als ' clichématige avonturenromans' of 'stoere-jongensbravoure'.

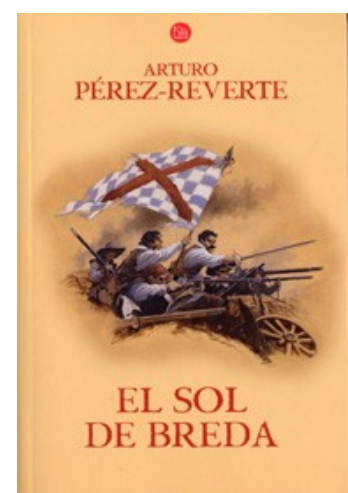
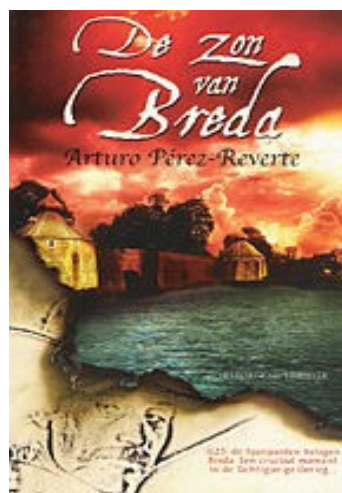
Arturo Pérez-Reverte werd in 1951 geboren in Cartagena. Na een studie Journalistiek en Politicologie werkte hij ruim twintig jaar als oorlogscorrespondent, onder meer voor de Spaanse televisie. Zijn ervaringen in landen in oorlogstijd zoals Mozambique, Libanon, Eritrea en Bosnië, waren van invloed op zijn latere romanthema's. In 1986 verscheen zijn eerste boek, maar pas in 1994 zegde hij de oorlogstonelen voorgoed vaarwel. Sindsdien publiceerde Pérez-Reverte een kleine twintig romans die door het publiek steevast enthousiast werden ontvangen. In zijn geboortestad kreeg hij een eredoctoraat en vanaf 2003 is hij lid van de Spaanse Koninklijke Academie.

Spaanse uitgave:
Editorial Alfaguara
ISBN 84-204-8312-5, 1998

Nederlandse vertaling:
Jean Schalekamp
Uitgeverij Karakter
90-6112-309-5, 2008
208 pagina's

Binnen zijn oeuvre neemt de reeks rond kapitein Alatrisme een aparte plaats in. Deze serie omvat nu zes werken; een zevende deel is op komst. In 2006 verscheen de verfilming *Alatrisme* door regisseur Agustín Díaz Yanes. *El sol de Breda*, derde in de serie, is een fictief verslag van een episode uit de Tachtigjarige Oorlog: de belegering van Breda in de winter van 1625 en de vernietigingen en plunderingen in de omgeving van de stad, gezien door de ogen van een jonge ranseldrager in het Spaanse leger, tien jaar later verteld aan de toen al beroemde schilder Diego Velázquez, ter inspiratie van diens schilderij *De overgave van Breda*.

In een cynische toonzetting beschrijft Pérez-Reverte de rauwe realiteit in het zeventiende-eeuwse Spaanse leger, met alle ellende, kou, honger en vervuiling. Het perspectief van het gewone voetvolk dat wreedheid, uitbuiting en onderdrukking te verduren heeft, lijkt wel veelbelovend, maar veel meer dan beschrijvingen en opsommingen biedt het boek niet. Een van de weinige reflecties in het boek luidt: 'Maar ondanks dat alles, ondanks mijn vermogen tot redelijk denken, ondanks het gezond verstand en het helder inzicht die je door de jaren en de natuur krijgt, kan ik een huivering van bewondering voor de moed van de dapperen niet vermijden'. (pag. 155). De auteur overstijgt het cynisme niet.

Intussen is ongeveer de helft van de werken van Pérez-Reverte in het Nederlands vertaald, de Alatriste-romans betrekkelijk laat. Al deze vertalingen zijn van de hand van Jean Schalekamp, die bevriend is met de schrijver. Met de vertaling *De zon van Breda*, die eerder in 1998 werd uitgegeven, bewijst Schalekamp de auteur geen dienst: deze vertaling is routineus, slordig en zelfs gemakzuchtig. Zo is vrijwel overal de Spaanse zinsvolgorde simpelweg gehandhaafd, waardoor het Nederlands dikwijls onnatuurlijk overkomt. Het Spaans schemert voortdurend door de vertaling heen en voor de spreektrant van de jonge ranseldrager-verteller heeft de vertaler geen geloofwaardig jargon gevonden.

Diego Velázquez: De overgave van Breda (ofwel: De lansen), 1635

Heleen Peeters, 28 juli 2009